

CONSEQUENTIES VOOR DE TOEKOMST NOG NIET DUIDELIJK

Verziltling: probleem of zegen?

In 2050 zal de Nederlandse delta aanzienlijk zilter zijn dan nu. Door de zeespiegelstijging en lagere rivierafvoeren in de zomer komt het zoute water verder landinwaarts. Goed voor de estuaria, maar voor bijvoorbeeld waterwinning en landbouw een probleem. Moeten de Maas, de Nieuwe Waterweg en andere waterwegen dan maar worden afgesloten? Een dilemma, zo erkenden de aanwezigen op de bijeenkomst 'Delta, zee en Rijn: waar moet het zoete water heen?' van het Platform herstel zout-zoet-overgangen op 16 mei in Rotterdam. Eén van de aanwezigen stelde de vraag of verziltling wel een probleem is. Een antwoord op die vraag werd niet gegeven.

Voor de drinkwaterwinning vormt verziltling een probleem. Drinkwaterbedrijf Oasen wint bijvoorbeeld oevergrondwater bij Ridderkerk langs de Nieuwe Maas. Dit water mag maximaal 150 mg chloor per liter bevatten. In de huidige situatie ligt het chlooridegehalte al tegen die norm aan. Volgens hydroloog Gert Grakist van Oasen zal in de komende 30 jaar dat chlooridegehalte met 20 tot 30 mg per liter stijgen. Daardoor wordt de winning bemoeilijkt. Ontziltling is dan een optie, maar de vraag is waar het concentraat geloosd moet worden. Bovendien wordt de drinkwaterbereiding duurder.

Jelmer Biesma van het Hoogheemraad-

schap Schieland en Krimpenerwaard was wat voorzichtiger. In de zomer zal het water verziltten, maar de vraag is of dat werkelijk een probleem is. Hoe natuur en landbouw in het beheergebied van het schap op zilter water zullen reageren, is nog onduidelijk. Om de funderingen van kunstwerken en kaden te beschermen moet het waterpeil gehandhaafd worden, maar dat kan eventueel ook met zilt(er) water. En dat is altijd voldoende beschikbaar, volgens Biesma. Het schap voert voorlopig een beleid dat zich kenmerkt door goed overleg over de verziltling en het kweken van een zekere mate van acceptatie ervan. Ook zal het hoogheemraad-

schap met behulp van bijvoorbeeld de Watertoets kwetsbare functies niet (meer) in potentiële verziltingsgebieden plaatsen. Tenslotte gaat Schieland een oriënterend onderzoek verrichten naar alternatieve aanvoermogelijkheden van zoet water naar het beheergebied.

Dat de verziltling in de toekomst zal toenemen, bleek ook uit het verhaal van Pieter Jacobs van het RIZA. Hij baseerde zich daarbij op nieuwe klimaatscenario's van het KNMI, waarvan hij nog geen details mocht geven. Een aantal factoren is van belang voor de verziltling: het getij, de rivierafvoer, de sterkte en richting van de wind en de vorm van het watersysteem. Als, zoals verwacht, deze factoren in de toekomst veranderen, zal de verziltling ook veranderen, in dit geval toenemen. Niet alleen neemt de zoutindringing vanuit zee toe, ook de hoeveelheid zoet water vanuit de rivieren neemt af, met name als de vraag van bijvoorbeeld de landbouw hoog is. Een pasklaar antwoord op dit probleem heeft Jacobs niet. Een aanpak bij de bron, de zee, is onmogelijk. De Nieuwe Waterweg ondieper maken is wél een optie, maar dit stuit op andere problemen, zoals de scheepvaart. Een andere optie is het compenseren van schade die bijvoorbeeld de drinkwaterwinning oploopt. Verder moet gezocht worden naar alternatieve aanvoerroutes van zoet water en moeten gebruikers zelfvoorzienend worden, zoals de glastuinbouw al gedeels is. Een laatste mogelijkheid is het aanpassen van de het grondgebruik aan de veranderende omstandigheden.

Herman Haas van het RIKZ gaf een reconstructie van de strijd tegen het zout van vroeger tot nu. Door menselijk ingrijpen nam de verziltling toe. De aanleg van de Nieuwe Waterweg bijvoorbeeld, waar in 1872 het eerste stoomschip doorheen voer. De verdieping van de Waterweg zorgde ook voor meer verziltling van het stroomopwaarts gelegen gedeelte. Om de verziltling in de Waterweg tegen te gaan, is de aanvoer van 900 kubieke meter zoet rivierwater per seconde nodig. Als dat minder wordt, dringt het zoute water verder de Waterweg op.

Dat de verziltling ook voordelen heeft, bleek uit het verhaal van Roel Posthoorn van Natuurmonumenten. Deze vereniging ijvert voor meer estuaria. Het liefst zou Natuurmonumenten de natuurgebieden van de Biesbosch tot in de Voordelta met elkaar verbinden. Ook het Volkerak-Zoommeer mag wat haar betreft weer zout worden. ☞

V.l.n.r. president-commissaris Guido van Woerkom, Inge de Bruijn, directeur Ger Vogelesang en manager nieuwbouwprojecten Paul Oostdam.

